

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

14. juni 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Fødevareministeriets notat om Europa-Kommissionens stævning mod Danmark vedrørende hindringer for markedsføringen af fødevarer tilsat næringsstoffer.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

1. afdeling, 2. kontor/AU-JUR

J.nr.: 1998-4825-0010/2001-5561-0163

Den 13. juni 2001

AFL/SJO

Notat om Europa-Kommissionens stævning mod Danmark vedrørende hindringer for markedsføringen af fødevarer tilsat næringsstoffer

Kommissionen har med skrivelse JURM(2001) 8038 af 4. maj 2001 under henvisning til EF-traktatens artikel 226 EF udtaget stævning mod Danmark, vedrørende forbud mod markedsføring af berigede levnedsmidler i strid med EF-traktatens artikel 28-30.

Notat af 2. december 1999 om svar på Kommissionens åbningskrivelse og notat af 24. oktober 2000 om svar på Kommissionens begrundede udtalelse i samme sag har været forelagt Europaudvalget.

Kommissionen finder, at den danske praksis vedrørende tilsætning af næringsstoffer i fødevarer udgør en uberettiget hindring af samhandlen, jfr. traktatens artikel 28-30, idet den valgte fremgangsmåde til at beskytte den offentlige sundhed er i strid med proportionalitetsprincippet.

I henhold til den danske fødevarerlovgivning er det med henblik på at beskytte den offentlige sundhed ikke tilladt at anvende tilsætningsstoffer i fødevarer, medmindre dette er godkendt af myndighederne. Grundlaget for lovgivningen er, at det kun tillades at tilsætte kemiske stoffer til fødevarer, hvis der er et teknologisk eller ernæringsmæssigt behov, og at opfyldelsen heraf i øvrigt er toksikologisk ubetænkelig.

Tilsætningsstofgruppen næringsstoffer skal anmeldes til myndighederne forud for markedsføringen, og tilladelse gives, såfremt ovenstående kriterier er opfyldt. Det ernæringsmæssige behov vurderes ud fra kriterier, som er i fuld overensstemmelse med Codex Alimentarius principper for næringsstoftilsætning og bygger på et grundprincip, hvorefter man ikke ved "berigelse" af fødevarerne skal skabe væsentlige forskydninger i forbrugerens indtag af næringsstoffer, medmindre der er dokumenteret et behov på et solidt ernæringsfagligt grundlag.

Tilsætning af næringsstoffer i fødevarer er ikke reguleret i fællesskabsretten, og bedømmelsen af, hvorvidt national lovgivning på området er i overensstemmelse med traktaten, skal således ske ud fra bestemmelserne i artikel 28-30.

Fortolkning af nævnte traktatbestemmelser bygger på retspraksis fastlagt af Domstolen ved en række kendelser på fødevarerområdet. Efter Kommissionens opfattelse, som den er fremført i åbningskrivelsen og gentaget i den begrundede udtalelse, indebærer denne praksis, at medlemsstaten som betingelse for at opretholde et forbud mod markedsføring skal kunne påvise en konkret fare ved det produkt, som ikke tillades markedsført.

Efter dansk opfattelse forbigår Kommissionen i sin vurdering af retspraksis, at der ved fastsættelse af lovgivningen vedrørende næringsstoffer gør sig det særlige forhold gældende, at der stadig i den internationale videnskab består betydelig usikkerhed med hensyn til spørgsmålet, om det er sundhedsmæssigt forsvarligt ved berigelse med disse stoffer at ændre balancen i forbrugernes indtag af næringsstoffer, som uden regulering kan blive langt højere end ved indtagelse af en normal, sundt afbalanceret kost.

Denne usikkerhed har Domstolen tidligere anerkendt eksplicit som grundlag for opretholdelse af nationale bestemmelser, som indebærer forbud mod berigelse i de tilfælde, hvor der ikke er et reelt behov, jfr. Sandoz-dommen i sag 174/82. Ved opretholdelsen af forbud mod vitamintilsætning skal medlemsstaterne således ifølge Domstolen ikke påvise en konkret fare vedrørende enkeltprodukter, da en sådan opgave er umulig under de nuværende forhold. Det er således tilstrækkeligt til overholdelse af fællesskabsretten, at medlemsstaterne alene godtgør, at der ikke eksisterer et reelt behov for næringsstofberigelsen.

Der er ikke, siden Domstolen fastlagde dette princip, skabt større klarhed i den internationale videnskab med hensyn til det sundhedsmæssigt forsvarlige i at tilsætte næringsstoffer til fødevarer i de tilfælde, hvor der ikke er dokumenteret et behov, hvorfor nævnte princip fortsat må være gældende.

Det skal i tilknytning hertil fremhæves, at kravet til medlemsstaternes bevisbyrde med hensyn til at sandsynliggøre, at nationale regler vedrørende grænseværdier ikke går videre end nødvendigt for at varetage hensynet til menneskers sundhed, er mindre, hvor der er videnskabelig usikkerhed forbundet med at fastlægge grænseværdien for, hvornår det pågældende produkt udgør en alvorlig risiko for menneskers sundhed.

Herudover er det opfattelsen, at den danske lovgivning vedrørende næringsstofftilsætning til fulde opfylder de øvrige principper, som Domstolen har opstillet. Det vil sige :

- at bestemmelserne ikke udgør et totalt forbud mod markedsføring af levnedsmidler tilsat næringsstoffer,
- at der ved bestemmelserne er tilrettelagt en let tilgængelig procedure, som gør det muligt for den erhvervsdrivende at søge om tilladelse til markedsføring, og
- at grundlaget for bestemmelserne alene er at beskytte den offentlige sundhed.

På denne baggrund har regeringen besluttet at fastholde, at den danske lovgivning vedrørende tilsætning af næringsstoffer efter dansk opfattelse er i overensstemmelse med den af Domstolen fastlagte retspraksis, og ligeledes anses for nødvendig for at opretholde det ønskede høje beskyttelsesniveau.

Denne stævning er endnu et led i rækken af sager om tilsætning af næringsstoffer til fødevarer, herunder kosttilskud, som EFTA-myndigheden og Kommissionen har anlagt mod henholdsvis Norge og Tyskland og Østrig, og hvor Danmark har interveneret til fordel for sagsøgte. EFTA-Domstolen afsagde den 5. april 2001 dom i sagen mod Norge, hvor Norge blev dømt, idet Domstolen støttede påstanden om, at medlemsstaten som betingelse for at opretholde et forbud mod markedsføring skal kunne påvise en konkret fare ved det produkt, som ikke tillades markedsført.

De af Kommissionen anlagte sager samt forslaget til direktiv om kosttilskud, som forventes vedtaget på Indre Markeds rådsmøde den 30.-31. maj 2001, er udtryk for Kommissionens opfattelse af, at princippet om ernæringsmæssig relevans er en handelshindring, der ikke kan legitimeres i hensyn til beskyttelsen af sundheden. Heroverfor står den danske holdning om, at ernæringsmæssig relevans er det kriterium, der kan beskytte mod næringsstoffernes kendte og ukendte bivirkninger, hvorfor de danske regler ikke ønskes ændret, før der er videnskabeligt belæg herfor.

Regeringen vil således på den beskrevne baggrund i sit svarskrift til EF-Domstolen fastholde, at de danske regler vedrørende tilsætning af vitaminer og mineraler i levnedsmidler anses for at være i fuld overensstemmelse med EF-retten, således som den kommer til udtryk i den foreliggende retspraksis.